

директор Центру сприяння працевлаштуванню «Перспектива»
старший викладач кафедри управління персоналом та економіки праці
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
м. Київ, Україна

ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ НЕРІВНОСТІ НА ЗАЙНЯТІСТЬ МОЛОДІ

Цифрові технології стали ключовим компонентом майже в усіх галузях і зробили великий крок вперед зазнавши подвійного удару від Четвертої промислової революції та пандемії. Особливо ці трансформації відбилися на освітній галузі, ринку праці й електронній комерції. Поряд з цим посилюється розрив між тими, що мають доступ до мережі Інтернет, і тими, хто позбавлений такої можливості. «Цифровий розрив» може стати «новим обличчям нерівності» – це означає, що ті, хто не має доступу до цифрових технологій, будуть відставати все більше і більше.

Згідно з актуалізованим всеукраїнським дослідженням ПАТ «Укртелеком» щодо скорочення цифрового розриву, в Україні мешкає близько 6,3 млн громадян (15% від загального населення), які не охоплені мережами жодного з операторів інтернет послуг. Ці дані були опубліковані наприкінці 2019 року, але 2020 рік став настільки непередбачуваним, що важко оцінити наслідки для частини населення, яка обмежений доступ до інформаційних мереж [1].

У Міністерстві цифрової трансформації України є бачення забезпечити 100-відсоткове покриття населених пунктів та їхніх соціальних об'єктів високошвидкісним інтернетом до 2024 року. Для цього Міністерство створило сайт для збору якісної інформації про реальне покриття, якої досі ще ніколи не було в Україні. Також у Мінцифри відзначили, що до якісного оптичного інтернету не підключені 40% шкіл, 92% бібліотек, 37% лікарень [2].

Слід зазначити, що дисбаланс в освоєнні цифрового простору всередині України пояснюється не тільки проблемами телекомунікаційної інфраструктури, а в основному, проблемами, пов'язаними з незадовільним матеріальним становищем. Люди з низькими статками не можуть повноцінно інтегруватися в сучасний цифровий простір або мають ризик виключення з нього. Це як через відсутність техніки, її недостатню якість, так і неможливість вчасного оновлення.

Ринок праці під впливом цифрових технологій відрізняється рядом особливостей. Пандемія та локдаун 2020 року, окрім економічних втрат, надали вагомий поштовх для розвитку українського ринку праці, що до цього практично був незмінним. Гостро постали питання дистанційної праці, запровадження гнучкого режиму робочого часу, надомної праці, відповідальності за безпеку праці, що знайшли своє відображення в Кодексі законів про працю та низці законопроектів. Проте, жоден з документів не

пропонує варіантів підтримки молоді у пошуках першого робочого місця.

За таких суперечливих умов на ринок праці виходить так зване покоління Z, покоління людей, що народилося після 2000 року. Його особливостями є: розмивання меж між реальним та віртуальним світом; важливість персоналізації та практичності; прагнення робити все самостійно, починаючи від здобуття знань, опановування вмінь та пошуків заробітку вже у підлітковому віці; висока технологічність та адаптивність до нових технологій.

Поряд з цим молодь, як соціально-вікова група, характеризується певними особливостями. Зокрема, для осіб цієї категорії характерним є недостатня сформованість ціннісних орієнтирів, кваліфікаційних навичок, соціальних і економічних ресурсів, відсутність життєвого досвіду, що збільшує ймовірність ризику прийняття нераціональних рішень у сфері прикладання праці. Молодь, на відміну від населення старшого віку, більш сприйнятлива до змін, здебільшого соціально мобільна, здатна до професійного росту та здійснення трудової діяльності в більш тривалий період [3].

Прогнози та статистика поточного року демонструють негативні тенденції й збільшення чисельності безробітної молоді. Так, за даними Державної служби зайнятості скорочення рівня зайнятості відбулося серед громадян усіх вікових груп, за винятком осіб віком 50-59 років, серед яких цей показник зріс з 67,0% до 68,6%. Найвищий рівень зайнятості спостерігається серед осіб віком від 30 до 50 років (від 76% до 79%), а найнижчий – серед осіб у віці 60-70 років (13,6%) та у віці 15-24 роки (26%). Низький рівень зайнятості молоді обумовлений тим, що значна кількість осіб цього віку навчається [4].

Для молодих людей пандемія стала потрійним ударом. Вона не тільки позбавляє їх зайнятості, а й зриває навчання та професійну підготовку, а також створює серйозні перешкоди на шляху тих, хто збирається виходити на ринок праці вперше або змінити роботу. І до окреслених подій, молоді люди мали більшу ймовірність бути не зайнятими або ризикували мати менший заробіток та бути звільненими у першу чергу, а також частіше погоджувалися працювати у неформальному секторі. За прогнозами, посилюватиметься нерівність між працівниками з меншими і середніми доходами, а молодь постраждає сильніше ніж під час світової кризи у 2008 році й нерівність тільки поглибитися. Об'єктивні ризики цифрової нерівності в межах країни криються також у неухильному процесі цифровізації майже усіх систем життєзабезпечення сучасного суспільства.

Попри складність ситуації, позитивні зрушення в питаннях скорочення цифрового розриву всередині країни є. Таким прикладом можна вважати національний тест на цифрову грамотність – «Цифрограм», який дозволяє не лише перевірити базові знання, деякі навички та ставлення до цифрових технологій, а й сприяти підвищенню усвідомлення громадянами, як уникати небезпек у цифровому просторі, не боятися засвоювати нові технології та застосунки [5]. Утім проблема цифрової нерівності між містами та селами, а також за віковою ознакою все ще залишається актуальною.

Отже, необхідність прийняття рішень у відповідь на кризові явища мають бути невідкладними, широкомасштабними й цілеспрямованими на підтримку

молоді, включаючи всеосяжні програми гарантій зайнятості та професійної підготовки.

Література:

1. 15% населення України живе в зоні цифрового розриву. URL: <https://ukrtelecom.ua/presscenter/15-naselennya-ukraini-zhive-v-zoni-tsifrovogo-rozrivu/> (дата звернення: 20.11.2020).
2. Понад 5,5 млн українців не мають доступ до якісного фіксованого інтернету / Мінцифри. URL: <https://nv.ua/ukr/biz/tech/mincifri-5-5-mln-ukrajinciv-ne-mayut-dostup-do-yakisnogo-internetu-novini-ukrajini-50103234.html> (дата звернення: 20.11.2020).
3. Близнюк В.В., Яценко Л.Д. Молодіжна зайнятість в Україні: виклики та шляхи їх подолання. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2019. № 1-2 (58). С. 18-28. URL: <http://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/1-2-do-druku2.pdf>. (дата звернення: 20.11.2020)
4. Державний центр зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/storinka/analitika-ta-statystyka> (дата звернення: 20.11.2020).
5. Мінцифри запускає «Цифрограм» - національний тест на цифрову грамотність. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mincifra-zapuskaye-cifrogram-nacionalnij-test-na-cifrovu-gramotnist> (дата звернення: 20.11.2020).

УДК 369.032

Шалімов Володимир

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

Чорноглазов Віктор

Головний спеціаліст з питань опіки та піклування – юрисконсульт
управління соціального захисту населення виконавчого комітету
Фортечна районна в місті Кропивницькому рада
м. Кропивницький, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Питання державного управління з питань соціального захисту населення, в особливості в період пандемії та обмеженості фінансових можливостей держави, окреслює потребу в науковому обґрунтуванні механізмів управління соціальним захистом населення на регіональному рівні відповідно до загальноприйнятих міжнародних норм, стандартів та суспільних потреб. Механізми такого управління спрямовані на поліпшення соціального захисту населення з утворенням рівнів поліпшення, функції й структури. Роль управління держави в сфері соціального захисту населення стосується центральних, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Проблематику складає оптимальне поєднання регіональних та